

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU
KADIN İSTİHDAMININ ARTTIRILMASI, KADIN
GİRİŞİMCİLİĞİNİN, KOOPERATİFÇİLİĞİNİN
GÜÇLENDİRİLMESİ VE DESTEKLENMESİ
KAPSAMINDA MEVCUT SORUNLARIN TESPİTİ VE
ÇÖZÜM ÖNERİLERİNİN BELİRLENMESİ

ALT KOMİSYONU

TUTANAKLARI

03 Nisan 2023

KONU

Alt Komisyon Raporunun üst komisyona havale edilmesi

3 Nisan 2023 Pazartesi
BİRİNCİ OTURUM
Açılma Saati: 15.12
BAŞKAN: Çiğdem ERDOĞAN ATABEK (Sakarya)

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK –Komisyonumuzun değerli üyeleri, sayın basın mensupları; hepiniz hoş geldiniz, her birinizi saygıyla selamlıyorum.

Toplantı yeter sayımız vardır.

27’nci Yasama Dönemi Dördüncü Yasama Yılı’nın 8 Temmuz 2021 tarihinde kurulan Kadın İstihdamının Artırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Alt Komisyonumuzun 10’uncu ve son toplantısını açıyorum.

Öncelikle Komisyon çalışmalarına yaptığınız katkılardan dolayı her birinize ayrıca teşekkür ediyorum. Sizlerle çalışmak çok verimli ve keyifliydi gerçekten. Komisyon raporumuzdaki önerileri yeni dönemde birlikte hayata geçirmeyi diliyorum.

Değerli milletvekillerimiz, Alt Komisyonumuz 3 Kasım 2021’de çalışmalarına başlamış; yaptığı toplantı, ziyaret ve çalıştayların yanı sıra masabaşı araştırmaları sonrası raporunu hazırlamıştır. Raporda kadın istihdamı, kadın girişimciliği, kadın kooperatifleri konuları ele alınmış, rapor içeriğinde konulara ilişkin önerilere yer verilmiştir. Raporumuzu sizinle paylaştık, bugün de yönetici özeti ni dağıttık, hem WhatsApp’tan da sizlere yollamış oldum.

Raporla ilgili söz almak isteyen milletvekillerimiz varsa söz verelim.

Buyurun Gamze Hanım.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Evet, teşekkür ederim.

Öncelikle tabii Komisyon çalışmalarımıza uzunca bir süre ara vermek zorunda kaldık çünkü hepimizi üzen bir deprem afetiyle, çok büyük bir afetle karşı karşıya kaldık. Bu vesileyle de o günden sonra ilk toplantımız olduğu için ben ülkemizin başı sağ olsun demek istiyorum ve umarım benzer acıları yaşamayız; hiçbir millet, hiçbir devlet de bu acıyı yaşamaz.

Onun dışında ben bugüne kadar emek vermiş olan başta milletvekili arkadaşlarımız olmak üzere size, Komisyon da gece gündüz bizlerle çalışan değerli uzman arkadaşlarımıza, bütün o konuşmalarımızı zabıt altına alan, tüm emek veren arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür etmek istiyorum. Gerçekten güzel bir çalışma süreci oldu, size de ayrıca teşekkür ederim, son derece demokratik bir şekilde fikirlerimizi söylediğimiz ve gerçekten keyifle görev aldığımız bir Komisyon süreci oldu.

Raporunuza da bir göz atma fırsatım oldu. Elinize sağlık çalışan arkadaşlarımızın her birinin ama bazı eksiklikler var gözlemlediğimiz -birazdan Suzan Vekilim de gelecek- biz, bunu bir önerge olarak vermek istiyoruz. Ayrı ayrı okumak istemiyorum çünkü biraz uzun. Burada, buraya gelmiş olan derneklerin, sivil toplum kuruluşlarının olmasını talep ettikleri bazı öneriler rapora işlenmemiş -belki gözden kaçmış olabilir- onlarla ilgili biz taleplerimizi ilettik daha önceki yıllarda açılmış olan, yapılmış olan kooperatifçilikle ilgili yine Meclis çatısı altındaki Komisyona da bir atıfta bulunarak. Aslında gerçekten önemli olan güzel çalışmalar var ama uygulamada eksiklikler olduğunun tekrar altını da çizdik bu konuda. Her birimiz tabii ki bu sürecin takipçisi olacağız. Tabii ki 14 Mayıs’ta Türkiye yeni bir seçim süreciyle karşı karşıya. Belki de bu uygulamaları yapmak bize nasip olacak ama kim olursa olsun iktidarda ben kadın konusunda hep birlikte ortaklaşacağımıza ve kadınların menfaati noktasında her birimizin elinden geleni fazlasıyla yapacağımıza inanıyorum.

Bir de bir eksiklik var, o da, mesela, Milli Eğitim... Yani şunu söyleyeyim: Aslında kâğıt üzerinde güzel çalışmalar var ama bizim en büyük eksikliğimiz -bu, kadına yönelik şiddette de öyle, kadının istihdamı konusunda da öyle- birçok alanda uygulamayla ilgili çok ciddi sıkıntıların olması. Yine, kurumlar arası, bakanlıklar arası koordinasyon eksikliğinin bizim yapacağımız bütün çalışmalarda özellikle üzerine düşmemiz gereken konu olduğunu düşünüyorum. Bu nedenle de bakanlıklar arası bu koordinasyonun çok daha keskin bir şekilde görev tanımıyla tanımlanması gerekmekte ve yapılacak bu taslakların, bu önerilerin de hayata geçmesi noktasında çok önemli bir katkısı olacağını düşünüyorum.

Suzan Vekilim imzalamadığı için şu anda veremiyorum, o da birazdan gelecek ama burada tekrar okumayacağım. Bu önerilerimiz de raporun orijinalinde yer alırsa önemli olacağını düşünüyorum çünkü bunların her biri zaten bizim aslında özellikle önerimiz değil, bugüne kadar Komisyona gelmiş olan değerli konukların fikirleri.

Ben tekrar herkese katkılarından ve çalışmalarından dolayı teşekkür etmek istiyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yasemin Hanım der ki: “Okuyup oylamamız gerekiyor.”

YASAMA UZMANI – Ben okuyacağım zaten eğer verirsiniz ama bir tane...

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Tamam vereyim, vekilim de imzalayacak zaten, bilgisi var.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Bahar Hanım’a söz verdikten sonra okutacağım.

Bahar Hanım, buyurun.

BAHAR AYVAZOĞLU (Trabzon) – Teşekkür ediyorum Başkanım.

Bence de çok verimli, inşallah çalışmalarımızın kadın hayatına fazlasıyla değeceği bir çalışma dönemi oldu. Ben de gerek Komisyondaki milletvekili arkadaşlarıma gerek uzman arkadaşlarımıza, emeği olan tüm ekip arkadaşlarımıza ve özellikle de size çok teşekkür etmek istiyorum. Çok güzel bir dönem geçirdik ve ben bu çalışmanın sonucundaki raporun ciddi anlamda kadın kooperatifçiliğinin önünü açabilecek ve inşallah politikalar anlamında, mevzuat anlamında, hem istihdam hayatı hem eğitim hayatı anlamında farklılıklara dönüşebilecek veriler olabileceğine inanıyorum. İnşallah yeni dönemde daha da güzel çalışmaları yapmayı Allah nasip etsin hepimize. Bu çalışmalarda da yine böyle, kadınları önceleyen, kadın gücünü her zaman ön planda tutan ve kadının bir ülkede neler yapabileceğine, neler başarabileceğine inanan bir ekip olarak yeniden vücut bulur ve biz de buna hayat veririz.

Tekrar size çok teşekkür ediyorum. Hepimizin emeğine sağlık, en çok da sizin emeğinize sağlık.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Çok teşekkürler Bahar Vekilim, çok teşekkür ediyorum Gamze Vekilim. Gerçekten sizlerle çalışmak çok keyifliydi. Ben de kıymetli ekibimize, arkadaşlarımıza, uzman arkadaşlarımıza ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum. Güzel bir iş birliği oldu, çok güzel bir yol arkadaşlığı oldu, iyi de bir sonuç aldık, rapor gerçekten güzel bir el kitapçığı hâline geldi.

Önergeyi okutuyorum:

Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin,
Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi
Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin
Belirlenmesi Alt Komisyonu Başkanlığına

Kadın İstihdamının Arttırılması, Kadın Girişimciliğinin, Kooperatifçiliğinin Güçlendirilmesi ve Desteklenmesi Kapsamında Mevcut Sorunların Tespiti ve Çözüm Önerilerinin Belirlenmesi Alt Komisyonu Taslak Raporu’na aşağıdaki önerilerimizin eklenmesini arz ve talep ederiz.

Rapordaki eksikliklere dair önerilerimiz;

1) ILO 190 sayılı Çalışma Yaşamında Şiddet ve Tacizin Önlenmesi Sözleşmesi'nin onaylanması konusunda bir tavsiye kararı yer almalıdır.

2) Kadınların aile destekleri sigortası gibi asgari bir gelir güvencesine ulaşması sağlanmalıdır. Toplumsal cinsiyete duyarlı sosyal koruma sistemi oluşturulmasına dair içerik eklenmelidir.

3) Kayıt dışı olarak çalışan kadınlar işsizlik sigortası dâhil hiçbir hakka ulaşamamaktadır. Bu konunun çözümü için özel düzenlemeler yapılması ve bölgesel çözüm önerileri gerektiği raporda yer almalıdır.

4) Ülkemizde 6 Şubat tarihinde meydana gelen depremler de göz önüne alınarak, deprem bölgelerinde kadın istihdamının özel olarak desteklenmesi, kadın kooperatiflerinin gördüğü zararın tespiti ve özel destek mekanizmaları oluşturulması konusunda özel bir içerik bulunmalıdır.

5) Kurumlar arası ortak istişare mekanizmalarının kurulması ve etkin olarak uygulanması konusunda özel bir çağrı bu raporda yer almalıdır.

6) Benzer konuda ve içerikte daha önce kurulmuş komisyonların gerçekleştirdiği çalışmalar ve raporları neticesinde ortaya çıkan tespit ve önerilerin akıbeti de raporda mutlaka yer almalı, eksiklikler işaret edilmelidir.

7) Kırsal kesimde kadınların finansal hizmetlere erişimi genellikle resmî finansal kuruluşlar tarafından geleneksel teminatlar yoluyla gerçekleştiği için kadınlar bu olanaklara erişememektedir. Bu sorunun tespiti yapılmalı ve buna dair çözüm önerileri geliştirilmelidir.

8) Ne eğitimde ne de istihdamda olan kadınlar ve çocuk bakımı, yaşlı bakımı, evlilik ve ev işleri gerekçesiyle iş hayatına hiç giremeyen ya da çekilen kadınların istihdamı konusunda özel çözümler üretilmesine dair öneriler yer almalıdır.

9) Kooperatifler Kanunu'nda "sosyal kooperatif" kavramına ve kadın kooperatiflerinin amaç ve faaliyetlerini kapsayacak şekilde genişletilmesine dair çağrı yapılmalıdır.

10) Kadın kooperatiflerinin vergi kanunlarında yer alan, benzer iş yapan kuruluşlara sağlanan muafiyet ve indirimlerden yararlanabilmelerinin sağlanmasına dair bir öneri yer almalıdır.

11) Kooperatif ortağı kadınların SGK kapsamına girmesi için teşvik sağlanması ve yararlanma şartlarının kolaylaştırılmasına dair öneri yer almalıdır.

12) Belediye Kanunu'nda belediyelerin destek verebileceği ortak projeler gerçekleştirilebilecek kuruluşlar arasına kadın kooperatiflerinin de eklenmesine dair öneri yer almalıdır.

13) Kamu İhale Kanunu'nda ihalesiz, pazarlık ve doğrudan temin usulleri ile alım yapılabilecek kurumlara kadın kooperatifleri ve bu kooperatiflerle ortak iş yapan özel şirketlerin de dâhil edilmesine yönelik öneri yer almalıdır.

14) Kadın kooperatiflerine AR-GE, fizibilite, teknik beceri, iş geliştirme ve finans desteği sağlanmasına dair öneriler yer almalıdır.

15) Kooperatiflerle ortak girişimlere yatırım yapan özel şirketlere teşvik sağlanmasına dair öneri yer almalıdır.

16) KOSGEB, İŞKUR, Kalkınma Ajansları gibi kurumların programlarından kadın kooperatiflerinin yararlanmasının sağlanmasına dair öneri yer almalıdır.

17) Hibe programlarında kadın kooperatiflerine öncelik verilmesi, danışmanlık ve hibe için özel programlar uygulanmasına dair öneriler yer almalıdır.

18) Kadın kooperatiflerinin emek yoğun olan bakım ekonomisine ve sosyal hizmetlere dâhil olabilmesi için yasal altyapı oluşturulması, mali destek ya da personel ve bina desteği sağlanmasına dair öneriler yer almalıdır.

19) Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme konusunda kararlı bir irade gösterilmeli, sadece ilgili bakanlıklar değil, tüm bakanlıkların bütçelerinin de gözetilmesine dair öneri yer almalıdır.

20) Her yıl giderek daha da kısılan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü bütçesinin ve özellikle kadınların güçlendirilmesine ilişkin programların arttırılması ve yaygınlaştırılması çağrısı yer almalıdır.

21) Ayrımcılık yasağının etkin bir şekilde uygulanması ve ILO 190 sayılı Sözleşme'nin Türkiye tarafından onaylanmasına dair bir çağrı yer almalıdır.

22) Kadınlar içerisinde de kırılgan gruplar olarak engelli kadınlar gibi gruplara özel politikalar geliştirilmesi ve bu politikaların uygulanması konusunda denetim mekanizmalarının kurulması önerilmektedir.

Taslak Raporun Tespit ve Öneriler kısmında yer alan maddelere ilişkin öneriler;

4.1.1 başlığında kadınların güçlendirilmesi konusunda uygulamadaki aksaklıkların giderilmesi lafzi düzeyde kalmamalıdır. Etkin denetleme komisyonlarının kurulması ve aksaklıkların tespit edilerek çözülmesi için mekanizmaların kurulmasına dair çağrıda bulunulmalıdır.

4.1.2 başlığı ile ilgili hâlihazırda Meclis Başkanlığına sunulmuş olan çok sayıda kanun teklifi bulunmaktadır. Bu kanun tekliflerinin veya bu yönde yeni bir kanun teklifinin hazırlanarak Genel Kurulun onayına sunulmasına dair çağrıda bulunulmalıdır.

4.1.4 ve 4.1.5 başlıkları somutlaştırılmalı, kadınların yönetici kadrolarında ve siyasette eşit yer almaları cinsiyet kotaları ile yasal olarak güvenceye kavuşturulmalı, özellikle kadınların katılımını teşvik eden uygulamalar önerilmektedir. Toplumsal cinsiyet yasası ve fermuar sisteminin Siyasi Partiler Kanunu'nda yer almasına dair önerilerde bulunulmalıdır.

4.1.6 başlığında özellikle kadınların yoğun olduğu işkollarında kadınların sendikalaşmalarının teşvik edilmesi ve kadınların sendikaların karar alma süreçlerinde yer alabilmeleri yönünde öneriler de bulunulmalıdır.

4.1.7 başlığında toplumsal cinsiyet eşitliği eğitimi konusunda özellikle kamu kurumlarındaki personelin yetersiz olduğu CEDAW tarafından da dile getirilmiştir. Toplumsal cinsiyet eşitliği eğitiminin tüm kamu kurumlarında zorunlu olması ve okul müfredatlarına da eklenmesine dönük çağrıda bulunulmalıdır.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Raporun bir kısmında çok örtüşen öneriler var, ben baştan sona inceledim; rapor da biraz geniş bir rapor, belki gözden kaçmış olabilir.

Evet, kıymetli milletvekillerimiz; Suzan Şahin ve Gamze Taşcier milletvekillerimizin verdiği önerileri oylamaya sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... O zaman, bu rapor yine raporumuza eklenecek muhalefet şerhi olarak.

Çok teşekkürler, emeklerinize sağlık.

Yelda Vekilim, buyurun lütfen.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Kıymetli milletvekilleri, ben de hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi baktım, 3/11/2021’de Alt Komisyonumuz çalışmalara başlamış, zaman su gibi gerçekten akıp gidiyor, daha dün gibi ama az zamanda güzel işler yaptık. Başta Kıymetli Başkanım -siz- olmak üzere çok kıymetli milletvekillerimize, uzman arkadaşlarımıza ayrı ayrı teşekkür ediyoruz. Özellikle yurt içinde ve yurt dışında yaptığımız çalışmalarla birlikte gerçekten Alt Komisyonunda kayda değer çalışmalar yapıldı.

Ben çok teşekkür ediyorum, bundan sonraki süreçte de özellikle kadın girişimciliğinin ve kooperatifçiliğin güçlendirilmesiyle ilgili bence çok önemli bir rehber olacağına inanıyorum. Allah, 28’inci Dönemde de bu konu ve buna benzer konularla birlikte çok daha güzel çalışmalar yapmayı nasip eylesin; hayırlı uğurlu olsun inşallah.

Teşekkür ediyorum.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Amin, çok teşekkürler iyi dilekleriniz için değerli vekilim.

Diğer arkadaşlarımızdan söz almak isteyenler var mı?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Şeyi soralım: Son hâli bu mu? Yani herhangi bir ekleme olmayacaksa biz şerh için ne kadar süre alacağız? Onlarla ilgili bilgilendirme olacak mı?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Şimdi, bugün bu toplantı nihayetinde bu raporu üst komisyona havale etmenin kararını alacağız. Sonrasında üst komisyon üstünden bir geçecek. Çarşamba günü üst komisyon toplantımız olacak muhtemelen, hep birlikte, diğer alt komisyon da raporunu ve bizim Komisyonun da raporunu da görüşmek üzere. Redaksiyon yetkisi alıp inşallah nisan sonu gibi de yayınlayacağız. Dolayısıyla muhalefet şerhi için vaktiniz olacak.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Hayırlı olsun.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Hayırlı olsun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Hayırlı olsun.

Alt Komisyon raporumuzun genel uygunluk bildirimiyle üst komisyona havale edilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Oy birliğiyle kabul edilmiştir.

Gündemimizin görüşülecek başkaca konusu yok.

Bir taraftan toplantıyı kapatıyorum ama son cümle de şu olsun: Bu hafta Mecliste de çok yoğun bir gündemimiz var, dolayısıyla çok vaktinizi almak istemiyorum. Emeği geçen tüm arkadaşlarımıza ayrı ayrı çok teşekkür ediyorum. İnşallah, kadının güçlenmesi noktasında hepimiz hemfikir bu sürecin başından itibaren. Dolayısıyla aynı bakış açısıyla da toplantıları bitiriyor olmak, Komisyon raporunu bitiriyor olmakla gerçekten kadınların iş birliğinin ne kadar önemli olduğunu da bir kez daha göstermiş olduk bu Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısında. Bu vesileyle ben Suzan Vekilime de çok geçmiş olsun demek istiyorum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sağ olun.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Gerçekten çok büyük bir felaket atlattı ülkemiz, kıymetli vekilimiz de o bölgedeki...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Hâlâ da atlatmış sayılmayız yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yani en azından o, ön hâli diyelim, Suzan Vekilimiz de bölge milletvekili, ona da çok geçmiş olsun diyerek.

Suzan Vekilim, bütün iş ve işlemleri bitirmiştik, toplantıyı kapatıyorduk fakat...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle: Çok özür dilerim, geç kaldım ve aslında çok da... Yarım saatte mi bitirdiniz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Biz bütün sizin verdiğiniz önerileri de okuduk.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Aslında şöyle bir şey söyleyeyim Sayın Başkanım.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Buyurun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Önce iyi dilekleriniz için teşekkür ederim, geç kaldığım için de özür dilerim.

YELDA EROL GÖKCAN (Muğla) – Biz de geçmiş olsun dileklerimizi iletelim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Sağ olun, çok teşekkür ederim.

Hakikaten kâbus gibi bir şeydi yani kâbus, korku filmi gibi bir şey yaşadık; hâlâ da toparlanmaya çalışıyoruz, ruhumuzu yerine getirmek derdindeyiz. İşte, eğitim kurumları olsun, diğerleri olsun, ayağa kalsın ki göçü önleyelim. Her gün başka başka yeni bir şeyle uğraşmak zorunda kalıyoruz; bir gün eğitim, bir gün gıda, bir gün barınma, bir gün hijyen, bir gün sağlık; bayağı da sürecek yani yorucu bir yolculuğumuz var. Herkes elinden geldiği kadar her şeyin ucundan tutmaya çalışıyor. Bu işleyiş içerisinde bazen ciddi aksaklıklar oluyor, organizasyonsuzluklar oluyor filan, çakıştığımız zamanlar da oluyor ama neticede hepimiz aynı hedef için... Kızgın olduğumuz, dayanamadığımız, sürtüştüğümüz zamanlar da oluyor ama bunların tamamı bu depremi yaşayan ve bugün yaşam mücadelesi veren insanların refahı için. Hani zaman zaman bunların olduğu zamanlar da oluyor fakat hepimizin tek şeyi o, yani refah; herkes için, iktidar için de bizim için de; bunun, bu felaketin zaten bir partisi, falanı, filanı böyle bir şeyi yok.

Fakat şunu vurgulamak isterim: Bu kooperatif konusunda biz Gamze arkadaşım, vekilimle ben buraya gelemedik belki diye ortak bir şeyler paylaştık.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Ben onun için şey yaptım, sadece genel bir konuştum, bir de önergemizi verdik, okundu.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tamam, peki.

Bu istihdam konusuyla alakalı da madem böyle bir istihdam konusu, özellikle kooperatifçilik... Bu deprem bölgelerindeki kadınlarımız, kadın kooperatiflerimiz tamamen çöktü. Onlar biliyorsunuz, küçük sermayelerle çalışıyorlar, kendi emeklerini daha çok ortaya koyuyorlar; hem çalışma alanları yani ürettikleri alanlar, “kooperatif” diye yarattıkları ortak alanları çöktü hem sermayeleri gitti hem de motivasyonları düştü. O yüzden, bu deprem bölgesindeki kooperatiflerimize süper bir paket hâlinde bir destek sağlamamız lazım yani bu Komisyondan çıkmalı o da. Hani bu Komisyon demeli ki... Bu kadınlarımız istihdam yaratıyorlardı, istihdamı yeniden yaratabilecekleri ve hani birden can suyu vereceğimiz bir formülü burada bulmak zorundayız Sayın Başkan. Hibeler yani daha destekli hibeler yaratılabilir, onlara çalışma alanları yapacağımız atölyeler sağlanabilir, prefabrik atölyeler. Bunlar devlet destekli... Yani bunlar bireysel yapacağımız şeyler değil, hani, hakikaten, bakanlık eliyle bunlar için kooperatif alanları yaratılabilir hızlı bir şekilde ki bundan başka bir çaremiz de yok yani şu an prefabrik alanlarda bütün faaliyetlerimizi sürdürüyoruz ve en hızlı bunu buluyoruz. Belli alanlarda bunlar kurulabilir, bunun için bir kampanya da olur, devletin bir desteği de olur, bunu ayırmak zorundayız. Hakikaten, büyük bir şekilde hibe ihtiyacı var.

Şimdi, bir de yaşamsal olarak kooperatifçiliğin dışında da kadınlar bu depremden çok etkilendiler yani en çok yükü onlar çekiyor her zaman olduğu gibi. Çocuklarının bütün sorunları onlarda, çadırdaysa çadırın temizliği, hijyen, bakım, giyim, neyse, her şey onların sırtına yüklendi. Kadınlarımızın geçimle ilgili de bazı sorunları var. Mesela, işsiz kaldılar. Bir şekilde onlara aile destekleri sigortası gibi bir fonun yaratılması belki çok kıymetli olabilir bu süreçte. Bir ailenin hesabına girecek düzenli bir para yardımı, maaş, bir süre tasarlanır; altı aydır, bir yıldır, neyse yani kafamızda olan; bu, çok önemli bir

şey olur. Kadınlarımızı korumalıyız yani kederi onlar çekiyor emin olun, mutlaka sizler de deprem bölgelerine gitmişsinizdir, kendi alanlarınızda ya da görevli olduğunuz yerlerde bunun canlı şahidi olmuşsunuzdur. Bizim bölgelerimize yani bu yönde bir şeyin yaratılması lazım. Bir kere yuva kadının daha çok öncelediği bir şey. “Yuva” “aile” diyoruz değil mi? O “aile” “yuva” kavramını biz bu kadınlara oluşturmak zorundayız yani “aile” kavramını. Maalesef, çadırlar ve konteynerler dışlanmış yani tecrit alanları gibi bir psikoloji yaratıyor. Öyle bir şey yaratmalıyız ki bunların “yuva” kavramını oluşturmalıyız. Mesela, siz destek vermelisiniz, hepimiz destek vermeliyiz. Ben Deprem Komisyonunda da konuşuyorum. 3 bin lira Türkiye’nin gerçeğine uygun bir kira yardımı değil yani buna hepimiz şöyle bir kendi çevremizden bakalım. Çocuklarımız okuyor mesela, üniversiteye gönderdik, bu deprem olmasa bile kiralardan ne kadar yüksek oranlarda olduğunu, bir odanın bile 4.500 liraya özel yurtlarda kiralandığını düşündüğünüz zaman 3 bin lira kira Türkiye’nin gerçeğine çok uygun değil ve maalesef, iyi şeyleri anlatırken kötülere de söylemek lazım. Vatandaşlarımız bu dönem içerisinde çok büyük dayanışma gösterdi. Türkiye’nin dört bir yanından onlarca kutup yıldızı bize el uzattı, ama içeride de bunu fırsatçılığa çeviren insanlar var. Mesela düşük gelirli bir mahallede oturan bir yerde, hani böyle çok katlı olmaz evler “güvenli” diye insanlar oraya gidiyor. Böyle normal bir ev bile değil yani, 2 artı 1 vasat bir evin kirasını 15 bin liraya çıkardılar. Yazlık olan bölgelerimizde mesela bizim Arsuz’umuz var -orada da 2 katlı filan evler- İskenderun, Samandağ, Antakya oraya akın etti. Kiraları ne kadar biliyor musunuz? Yıllık 200 bin lira ve peşin istiyorlar. Yani bu süreç içerisinde bunun önlemini bir şekilde alamıyoruz, cezai müeyyide hiçbir şeyi etkilemiyor, “Vermiyorum.” diyor mesela. Sırf tutabilmek için bir sürü şeyi, parayı nakit veriyor insanlar çünkü çok kötü travma yaşıyoruz. Bunun önüne geçmek lazım ve bu kira konusunu iyileştirme noktasında bu Komisyondan da siz bütün milletvekillerimden de katkı bekliyorum yani kira konusu iyileştirilmeli.

10 bin lira, depremedelere soluk almak, su serpmek adına bir yardım yapıldı. Mesela ağır hasarlı değil ama eşyası içeride, eşyaları mahvolmuş bir yerde kiralasa bile içini dizebilecek konumu yok yani 10 bin lirayla ne yapılabilir sizce? Bir buzdolabı mı alacak, ne bileyim, 2 divan mı alacak? Ne alacak, mutfak malzemesi mi? Bunun da bir rakamsal olarak yükseltilmesi, hatta bu ev eşyaları konusunda KDV, ÖTV vesaire depremedeler için indirimlerin gerçekleşmesi lazım.

Ya, engelliler çok kötü durumda. Yani, hakikaten her biri ayrı ayrı başlık içerisinde ama ben sizden, milletvekili mevkidaşlarım olarak, kadınların istihdamına, refahına ve daha görünür kılınmasına öncülük eden bir Komisyon olarak bunlara da öncülük etmenizi istiyorum. Yani, gerçekten çok kıymetli olduğunu düşünüyorum.

Kendi özelim dışında bu raporlarınızı inceledim. Gamze Hanım’ın söylediği gibi, bazı başlıklar çok basit geçilmiş yani detaylara girilmemiş. Bu konuda tabii ki önerilerimiz size oldu, olacak. Sanıyorum, size sundu yazılı olarak.

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – Önergeyi sundum, notlarla ilgili hiç bir şey söylemedim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Gamze Hanım önergeyi sundu, önergeyi okuduk. Böylelikle bütün arkadaşlarımız da öğrenmiş oldu.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Tamamını mı okudunuz?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, tamamını okuduk.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Çok güzel tabii. Yani kaç sayfaydı bu?

GAMZE TAŞCIER (Ankara) – 4 sayfa.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Yoksa ben okuyacağım, ona göre yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Yo, yo. Hepsini okuduk.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Peki, hepsini okuduysanız baştan sona, bunları tekrar edecektim, ben hazırlıklı geldim ama şunun, bu şeylerin burada, önergimizde olan kısımlarında raporumuza eklenmesi gerekli. Yok, eklenmeyecek olursa da... Ret mi edildi?

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet. Muhalefet şerhine eklenecek.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ben, katılımcı bir Komisyon olarak bunu şiddetle kınıyorum. Yani, öyle olduğunu düşünmezdim, vallahi beklemezdim yani reddetmek... En azından “Değerlendirelim.” demenizi beklerdim Sayın Başkan.

Yani, şöyle ben samimi duygularımı söylüyorum, buradan “Değerlendirelim.” demenizi beklerdim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Şöyle, oylamaya sunuyoruz, herkes kendi fikrini söylüyor. İçinde çok kıymetli öneriler de var mutlaka alınması gereken. Zaten muhalefet şerhi şeklinde de Komisyon raporuna dercedileceği için o bilgilerin hepsi yine raporda olacak.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Ama çok samimi, bir daha altını çizerek söylüyorum, o anlamda sizden “Bir bakalım.” demenizi beklerdim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Tekrar gözden geçiririz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Kesinlikle yani ben bunu beklerdim. Şöyle yani çok kıymetli olduğunu düşünüyoruz ve biz hakikaten hepimiz, dediğim gibi, deprem bölgelerindeyiz. 11 il az bir şey değil, orada ciddi anlamda kadınlar yani bizler, kız kardeşlerimiz çok zor durumda, çocuklarımız çok zor durumda, erkek kardeşlerimiz de öyle dolaylı yoldan ama biliyorsunuz ki omuzlarımızda, kadınların omuzlarında bu yükler. Bir kere, çok rica ediyorum, hani oylama yapılmış olsa bile, iyi niyetinize dayanarak bunların tekrar değerlendirilmesini lütfen rica ediyorum bu Komisyon üyelerinden.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Nisan sonuna kadar redaksiyon vaktimiz var. Dolayısıyla genel itibarıyla hemfikir olunan maddeleri zaten raporun içine dercederiz, diğer kalan kısımlar da muhalefet şerhi olarak eklenir.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Peki.

Bu arada şunu da hızlıca yapabiliriz, hani destek, hibe destekleri dışında, motivasyon açısından sosyal desteklerin de bu Komisyon eliyle takipçisi olabiliriz. Yani motivasyon sağlayacak, danışmanlık hizmetleri sağlayacak bir ekibin de deprem bölgelerinde yer almasını sağlayabiliriz çünkü hakikaten motivasyonları da düşük; zaten zar zor cesaretlenen kadınlar, bir de böyle bir yıkımdan sonra yeniden bir girişimci olma şeyinde cesaretleri yok, korku içerisindeler. Bu yüzden danışmanlık programlarının da bence hemen ele alınması lazım, teşvik ve hibeler dışında, finans desteği dışında, bunların özel olarak değerlendirilmesini rica ediyorum yani.

Teşekkür ederim.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Biz çok teşekkür ediyoruz Kıymetli Vekilim.

Tekrar çok çok geçmiş olsun dilekelerimizi sunmak istiyoruz sizin özelinizde bölgedeki tüm kardeşlerimize. Gerçekten çok büyük bir acı yaşadık, inşallah, el ele vererek bütün yaralarımızı sarmak zorundayız, zaten başka da şansımız yok. Biz, bu anlamda, birbirine de çok tutkun bir milletiz.

Çarşamba günü üst Komisyon toplantımız var, özellikle önerileri orada da paylaşırsanız faydalı olur diye düşünüyorum. Süreç içinde şöyle teklifler geldi, bunu sizinle paylaşmak isterim. Hatırlarsanız, İstanbul’da, Darülacezede bir toplantı yapmıştık -kadın yönetim kurulu üyeleri, kadın yönetim kurulu başkanları, kadın dostu şirketlerin yöneticileri, CEO’lar- oraya katılan bazı firmalar özellikle bu süreçte kadın istihdamı ve kooperatifçiliği noktasında bölgedeki kadınlara nasıl destek olabiliriz diye

bizi ziyaret ettiler. Dolayısıyla bir taraftan da bu anlamda kadın hassasiyeti olan firmaları bölgedeki kooperatiflere ve kadın girişimcilere de yönlendiriyoruz. Bu da bu Komisyonun aslında bir çıktısı oldu yani bu birlikteliğin güzel bir çıktısı oldu, onu sizinle paylaşmak istedim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle bir şey Sayın Başkan, şu anda kadınlarımızın... Yani şöyle bir şey düşünülemedi bu afet sırasında: Kadınların kendilerine ait alanları düşünülemedi ya da kadınlara özgü ya da engellilere... Toplu bir şekilde, kararlar hızlıca alındı; mahremiyet alanları olmadı falan... Şimdi, kadınlar bunu istemekten de zül duyuyor yani mesela oradaki görevli bir erkek ya da farklı konumda olan birisi... Hijyen malzemelerine çok büyük ihtiyaç duyuyorlar yani kadın hastalıkları konusunda onların çok özel bir ilgiye ihtiyaçları var. Bu gibi kadın hijyen malzemeleri noktasında bu yardımı yapmayı isteyen kişilere bir öneride bulunabilirsiniz; çocuk ve kadın... Birçok yerde temizlik olamadığı için, çamaşırhaneler daha düzenli olarak kurulamadı. Banyo yapmaya, tuvalete hâlâ işte kuyrukla giriyorlar. Özellikle çocuklar altlarına kaçırıyor yani beklerken, bu tür şeyler oluyor. İç çamaşırı konusunda çok büyük talepleri var, yıkayamadıkları için değiştirmek zorunda kalıyorlar. Yani bu özelde de hani size bir ufuk açmış olayım. Kadın hijyen malzemelerini ve iç çamaşırlarını, kadın malzemelerini deprem bölgelerine daha yoğun yönlendirebilirsiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Şöyle: Bu tarz yardımları ağırlıklı başta yaptıklarını ifade ettiler ama biz süreç içinde gelen bu anlamdaki taleplerle ilgili olarak bölgedeki kadın milletvekillerimizle temas kurduralım, siz konuyu onlara çok daha iyi izah edersiniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Bir de biliyoruz biz işte istatistiklerini, hangi çadırın içinde kim var, hamile mi, biliyoruz yani.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Evet, yani hem neye ihtiyaç var hem hangi bölgeye nasıl bir... Hani, o anlamda sizlerin katkısı olsun. O gelen firma yetkilileriyle daha proje odaklı çalıştık biz; hani, kadın kooperatifçiliği noktasında bu firmaları nasıl bir araya getirebiliriz kadın girişimciler noktasında.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Söylediğim gibi, kooperatif alanları kurdurabilirsiniz.

ALT KOMİSYON BAŞKANI ÇİĞDEM ERDOĞAN ATABEK – Dolayısıyla, işin daha projeler kısmındayız şu an ama bu, bu Komisyonun çıktısı. Yani bu Komisyon İstanbul’da böyle bir heyetle bir araya gelmemiş olsaydı, o heyetlerin üyeleri de gelip bize bu anlamda bir bakış açısı, bir iş birliği teklifinde bulunmazdı dolayısıyla bu Komisyonun da bir çıktısı olmuş oldu ama diğer türlü yardımlar noktasında, ben bizzat bölgedeki kadın milletvekillerimize bundan sonrasında yönlendiririm ki koordinasyon daha kolay olsun.

Ben katılımlarınız için çok teşekkür ediyorum; emeğinize, yüreğinize sağlık. Allah ülkemizi her türlü afetten, felaketten korusun.

Toplantıyı kapatıyorum.

Kapanma Saati: 15.46

